

Date: 17th December-2025

ZAMONAVIY TA'LIM JARAYONIDA PEDAGOGNING O'RNI VA KASBIY MAHORATI

Raxmatova Nafosat Jumayevna

Nematova Yulduz Yusufvna

Buxoro shahar 1-son texnikumi o'qituvchilari

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim tizimida pedagog shaxsining o'rni, kasbiy kompetensiyasi, innovatsion yondashuvlar va tarbiyaviy faoliyatining ta'lim samaradorligiga ta'siri batafsil yoritilgan. Maqola barcha fan pedagoglari va texnikum talabalari uchun metodik va amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: pedagog, ta'lim sifati, kasbiy kompetensiya, innovatsion metodlar, tarbiya, ta'lim jarayoni, pedagogik mahorat.

Kirish

Zamonaviy jamiyatda ta'lim tizimi jadal rivojlanmoqda. Axborot texnologiyalari, global bilim maydoni va yangi pedagogik metodlar pedagogdan yuqori kasbiy mahorat, ijodiy yondashuv va pedagogik bilimlarni talab qiladi.

Pedagog nafaqat bilim beruvchi, balki yosh avlodni barkamol shaxs sifatida tarbiyalovchi, motivator va yetakchi shaxsdir. Shu bois, pedagogik faoliyatni chuqur o'rganish, zamonaviy metodlarni qo'llash va doimiy kasbiy rivojlanish pedagoglar uchun ustuvor vazifa hisoblanadi.

Texnikumning maxsus va umumta'lim pedagoglari uchun pedagogik bilimlarni amaliy tarzda qo'llash o'quvchilarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishiga bevosita ta'sir qiladi. Shuning uchun har bir pedagog o'z kasbiga mas'uliyat bilan yondashishi, bilim va malakasini muntazam oshirib borishi lozim.

Pedagogik faoliyatning mazmuni va vazifalari

Pedagogning asosiy vazifasi o'quvchilarga sifatli bilim berish bilan birga, ularning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishiga yordam berishdir.

Asosiy yo'nalishlar:

5. Ta'lim jarayonini rejalashtirish va tashkil etish.

Pedagog darsni oldindan rejalashtiradi, dars metodikasini tanlaydi va o'quvchilarning qiziqish darajasini hisobga oladi. Masalan, matematika darsida misol yechish jarayonida o'quvchilarga turli yondashuvlarni qo'llash motivatsiyani oshiradi.

6. Bilim va ko'nikmalarni shakllantirish.

Har bir dars o'quvchilarda mustaqil fikrlash, analitik va ijodiy ko'nikmalarni rivojlantirishi kerak. Masalan, tarix darsida tarixiy voqealarni tahlil qilish orqali o'quvchi tanqidiy fikrlashni o'rganadi.

7. Tarbiya vazifalari.

Pedagog o'quvchilarda axloqiy qadriyatlar, vatanparvarlik, halollik va mas'uliyat hissini shakllantiradi. Tarbiyaviy ishlarda interfaol metodlar, rolli o'yinlar va muammoli

Date: 17th December-2025

vaziyatlarni qo'llash samarali bo'ladi. Masalan, ekologik loyihalar orqali o'quvchilar atrof-muhitga mas'uliyatni his qiladi.

8. Baholash

va

kuzatish.

Pedagog o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini baholaydi, o'z ishining samaradorligini tahlil qiladi va kerak bo'lsa o'quv jarayonini qayta yo'naltiradi. Masalan, testlar, guruh ishlari va loyiha natijalarini tahlil qilish orqali pedagog dars sifatini oshiradi.

Zamonaviy pedagogga qo'yiladigan talablar

Zamonaviy ta'lim jarayonida pedagogdan quyidagi kompetensiyalar talab etiladi:

- Fan bo'yicha chuqur bilim va malaka;
- Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish;
- Innovatsion va interfaol ta'lim metodlarini qo'llash;
- Pedagogik va psixologik yondashuvni bilish;
- Doimiy o'z-o'zini rivojlantirish.

Misol: Ingliz tili darsida o'quvchilarning tinglab tushunish ko'nikmalarini oshirish uchun multimedia materiallar, audio va video materiallardan foydalanish tavsiya etiladi. Shu bilan birga, guruh ishlari o'quvchilarning hamkorlik va kommunikatsiya ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Innovatsion ta'lim metodlarining ahamiyati

Innovatsion metodlar ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi va o'quvchilarning faolligini kuchaytiradi.

Metodlar:

- **Muammoli ta'lim:** o'quvchilar mustaqil yechim topadi;
- **Loyiha asosida o'qitish:** real hayotiy vaziyatlar orqali bilim mustahkamlanadi;
- **Interfaol metodlar:** guruh ishlari, bahs-munozaralar, rolli o'yinlar;
- **Raqamli texnologiyalar:** taqdimotlar, elektron darsliklar va onlayn testlar.

Innovatsion metodlarni qo'llash pedagogning kasbiy mahoratini oshiradi va o'quvchilarda o'rganishga bo'lgan qiziqishni kuchaytiradi.

Pedagogning tarbiyaviy faoliyati

Pedagog shaxs tarbiyasida o'quvchilarga axloqiy qadriyatlar, madaniyat va mas'uliyatni singdiradi. Tarbiyaviy ishlarda innovatsion yondashuvlar qo'llanilganda, o'quvchilar faol ishtirok etadi va ularning shaxsiy rivojlantishi tezlashadi.

Masalan: O'quvchilarda ekologik ongni rivojlantirish uchun maktab loyihalari va ekologik tadbirlar o'tkazish samarali usul hisoblanadi. Shu bilan birga, ijtimoiy loyihalar va madaniy tadbirlar yoshlarning jamiyatga bo'lgan mas'uliyatini oshiradi.

Pedagogning tarbiyaviy faoliyati o'quvchilarni jamiyatda mas'uliyatli shaxs sifatida shakllantirishga yordam beradi. Shu sababli pedagoglar nafaqat bilim berish, balki tarbiya jarayonini ham samarali olib borishi kerak.

Xulosa

Pedagog jamiyat taraqqiyotining muhim omillaridan biridir. Uning kasbiy mahorati, innovatsion yondashuvi va tarbiyaviy faoliyati ta'lim sifatini belgilaydi. Har bir pedagog

Date: 17th December-2025

o'z kasbiga mas'uliyat bilan yondashishi va doimiy ravishda bilim hamda malakasini oshirib borishi lozim.

Pedagogik faoliyatni rivojlantirish orqali nafaqat sifatli ta'lim, balki barkamol shaxslar tarbiyalashga erishish mumkin. Shu bois pedagogning doimiy professional o'sishi va zamon talablariga moslashishi muhim ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

5. Ta'lim to'g'risidagi O'zbekiston Respublikasi Qonuni.
6. Pedagogika fanidan o'quv qo'llanma. – Toshkent.
7. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar bo'yicha metodik qo'llanma.
8. Internet manbalari.

